

Remissvar

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

2024-09-17

FI dnr 24–18768
(Anges alltid vid svar)

Nya förutsättningar för Riksbankens finansiering

Ert dnr: Fi 2024/01477

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) har granskat förslagen utifrån våra uppdrag på finansmarknadsområdet. FI har inga synpunkter på själva huvudfrågan, det vill säga den föreslagna möjligheten för Riksbanken att säkerställa verksamhetens finansiering.

FI kommenterar det faktum att om Riksbanken ställer krav på särskild inlåning så ökar det kreditinstitutens likviditetsbehov. FI lämnar även ett förslag till en alternativ formulering av 8 kap 16 § i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank.

I den remitterade promemorian lämnas också de lagförslag som krävs för att i svensk rätt genomföra ändringar i två EU direktiv; finalitydirektivet och betaltjänstdirektivet. FI lämnar inga kommentarer på dessa delar.

FI:s synpunkter om Riksbankens finansiering m.m.

Särskild inlåning

I promemorian föreslås att Riksbanken ska ges möjlighet att, under vissa givna förhållanden och ramar, öka sin intjäning. Detta ska kunna ske genom att Riksbanken ställer krav på att kreditinstitut placerar medel på särskilda inlåningskonton i banken, i praktiken till låg eller ingen ränta. Dessa medel

kan Riksbanken i sin tur placera i tillgångar med positiv avkastning, vilket bidrar till att förbättra Riksbankens räntenetto och därmed intjäning.

Den föreslagna ordningen kan ses som ett alternativ till att staten kapitaliserar upp banken så att avkastningen på tillgångar motsvarande bankens kostnadsfria kapital ger tillräcklig intjäning. Att ställa denna typ av kassakrav har vissa likheter med att beskatta den finansiella sektorn. Omfattningen på det särskilda kravet föreslås dock vara begränsad i lag. Utifrån vårt uppdrag har FI har inga synpunkter på den föreslagna lösningen.

FI noterar emellertid att den föreslagna ordningen kan komma att påverka kreditinstitutens likviditetshantering. För att en tillgång ska få tillgodoräknas i likviditetstäckningskravet (LCR) måste den uppfylla ett antal allmänna och operativa krav enligt LCR-förordningen.¹ Bland annat gäller att tillgångarna inte får omfattas av några begränsningar som hindrar kreditinstitutet från att avveckla sådana tillgångar via direkt försäljning eller repor inom 30 kalenderdagar. Kreditinstitut ska också ha lätt tillgång till sitt innehav av likvida tillgångar och kunna omvandla dem till pengar när som helst under en stressperiod på 30 kalenderdagar via direkt försäljning eller repor på allmänt godtagbara repomarknader.

Med den information som finns tillgänglig i remissförslaget kan FI inte med tydlighet avgöra om alla krav i LCR-förordningen är uppfyllda för att denna särskilda inlåning ska kunna tillgodoräknas när bankernas likviditetstäckningskvot beräknas. Tvärtom så pekar det faktum att den särskilda inlåningen syftar till att finansiera Riksbankens verksamhet och att Riksbanken kommer att kunna utdela en sanktionsavgift till kreditinstitut som bryter mot deras krav på att medlen inte kommer att uppfylla ovanstående krav på bland annat lättillgänglighet. Därför är det med den information som finns tillgänglig FI:s bedömning att den särskilda inlåningen inte kan räknas med vid beräkning av likviditetstäckningskvoten. Om Riksbanken ställer krav på särskild inlåning så ökar det således, allt annat lika, kreditinstitutens likviditetsbehov, vilket minskar deras intjäning. FI anser att detta förhållande bör belysas i konsekvensanalysen.

¹ KOMMISSIONENS DELEGERADE FÖRORDNING (EU) 2015/61 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 när det gäller likviditetstäckningskravet för kreditinstitut

Utformningen av 8 kap. 16 §

Det är tydligt av promemorian och specialmotiveringen till den nya paragrafen hur den nya finansieringsmöjligheten är tänkt att fungera, till exempel att medlen ska hållas åtskilda från annan inlåning som ett institut har i Riksbanken.² Det är också tydligt att räntan på detta konto beslutas av Riksbanken, oberoende av den ränta som Riksbanken betalar på inlåning enligt 2 kap. 4 §, som är kopplad till den penningpolitiska styrräntan. Detta framgår dock inte av lagtexten, som endast talar om utpekade medel ”ska motsvaras av institutets inlåning i Riksbanken”, utan att skilja på de två typerna av inlåning.³

En sådan otydlighet är olycklig. FI menar därför att lagtexten bör förtydligas så att den nya finansieringsmöjlighetens innebörd framgår. Ett konkret förslag lyder:

16 §

Om det egna kapitalet understiger målnivån, får Riksbanken kräva att ett belopp motsvarande en andel av ett kreditinstituts inlåning och emitterade skuldförbindelser (skulder) ska placeras på ett särskilt inlåningskonto i Riksbanken. Räntan på detta konto bestäms av Riksbanken.

Den samlade inlåningen enligt första stycket får högst uppgå till ett belopp som innebär att summan av Riksbankens egna kapital samt institutens samlade insättningar enligt denna bestämmelse och 2 kap. 6 § motsvarar målnivån.

På så sätt tydliggörs i lagtexten att det är en fråga om inlåning på särskilda konton med särskild ränta (i normalfallet nollränta) och att denna inlåning är skild från den inlåning som används för genomförandet av penningpolitiken.

FINANSINSPEKTIONEN

Daniel Barr

² Enligt Riksbankens veckorapport från den 8 augusti uppgick institutets inlåning till totalt 162 miljarder kronor, vilket är långt mer än det belopp som kan krävas enligt den nya regeln. Därtill höll de riksbankscertifikat, som också är fordringar på Riksbanken, till ett värde av 774 miljarder.

³ FI noterar att samma oklarhet finns i bestämmelsen om kassakrav i 2 kap 6 §. Det är dock ett mindre problem i och med att Riksbanken inte tillämpat kassakrav på flera decennier medan allt talar för att Riksbanken kommer att ta den nya regeln i anspråk så snart den träder i kraft.

Generaldirektör

Thomas Nielsen
Biträdande chefsekonom

I detta ärende har generaldirektören Daniel Barr beslutat. Biträdande chefsekonomen Thomas Nielsen har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också seniora rådgivaren Lars Hörngren och riskexperten David Lundqvist deltagit.

Kopia till nils.friberg@regeringskansliet.se